

ELOFIZETÉSI ÁR:

Egész évre. . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Tisztviselők adóssága.

Lapunk legutóbbi számában közöltük ama pénzügyi tervezetet, mely a fő- és székvárosi tisztviselők anyagi ügyeit van hivatva rendezni. A fővárosi tisztviselők nagyrésze el van adósodva és most a város maga nyújt segédkezet tisztviselői anyagi helyzetének javítására.

Az, ami a fővárosi tisztviselőknél fáj, fáj az a vidéki városok tisztviselőinek is. Mert higgye el bárki, hogy a mai nehéz megélhetési viszonyok közt nem kell könnyelműség az adósságcsináláshoz. Amint pedig az első tartozás feltűnik a tisztviselő életében, a legtöbb esetben megkezdődik küzdelme az élet nehézségeivel. És az a küzdelem rettenetes hűséggel kíséri egész életén át, nem hagyva neki nyugalmat, megkeserítve jelenét, aggodalommal töltve el jövője iránt. Éjnapi gondjai mellett ki van téve az emberek szeretetlen megszólásának, jogos és jogosulatlan ítélkezésekről azok részéről, kiket a vak sors nemcsak vagyonnal halmozott el, hanem megverte őket azzal a rossz természettel, hogy ítélőszéket ülnek szegényebb embertársaik felett, könnyelműséggel vádolva őket, anélkül, hogy keresnék ama okokat, melyek azt a munkás tisztviselőt bajokba, anyagi zavarokba sodorták.

Nem kívánjuk mi az emberi gyöngeségeket, gyarlóságokat mentesíteni, azt is jól tudjuk, hogy az emberek sokszor nem számolnak helyzetükkel; azt is megengedjük, hogy sok esetben egy jobb anyagi jövő reményében lépjenek túl a kiadások határait, de mindezek dacára mi nem tudunk könnyörtelenül ítélkezni az anyagi zavarokba jutott tisztviselők felett. A napról-napra emelkedő drágaság lakbérben és élelmiszerekben, a család növekedése, betegségek, a társadalom követelései, kulturális és emberbaráti célok támogatása, megengedett szórakozások, az álláshoz megkívánt tisztességes ruházkodás, mind oly dolgok, melyek pénzbe kerülnek és melyek nagy részben elkerülhetetlenül szükségesek. És szabja bár a tisztviselő kiadásait a minimumra, nélkülözzön bár oly dolgokban, melyek állásánál és műveltségénél fogva megilletnék, még akkor sem tudja adósság nélkül megfutni életét. Mi, akik ismerjük a tisztviselők helyzetét, mert hisz még kis város vagyunk ahhoz, hogy be ne látnánk — magyarosan szólva — az emberek veséjébe; jól tudjuk, hogy városunk tisztviselői is a legnagyobb nehézségekkel küzdenek és igen soknak közülük még munkaereje is veszélyeztetve van az anyagi gondok nyomása alatt. Mennyi igazi, kicsiszolt, fényesen köszörült tehetség omlik össze a küzdelemben és hány jobb sorsot érdemlő ember veszti el enerzsiáját a megélhetés gondjai között.

Mert higgye meg bárki is, hogy a mai viszonyok között a tisztviselői fizetésből megélni nem lehet, sőt még azok is érzik a gondokat, akik családi vagyoniuk jövedelméből

pótolják csekély fizetésüket. A megélhetési viszonyok legalább is 50%-kal rosszabbodtak az újabb időkben, a fizetések azonban nem emelkedtek, sőt itt-ott még azon megfontolatlan nézetek is érvényesültek, hogy a városi tisztviselők nagyon is jól vannak fizetve. Ennek tulajdonítható, hogy míg más városok, számolva a viszonyokkal, vagy fel-emelték tisztviselőik fizetését, vagy korpótlékkal, esetleg drágasági pótlékkal segítettek rajtuk, nálunk lekerült a napirendről nemcsak a fizetésemelés és korpótlek kérdése, hanem késik a kormánytól a drágasági pótlék megadásának elintézése is. Ez utóbbi ugyan olyan csöpp édesség a megélhetés keserűségei között, hogy említésre sem érdemes, de a szegény tisztviselő erre is rá van utalva.

Mint fentebb említettük, az első adósságcsinálást követi a másik. Foltra folt jön, aztán jön a krízis. A tisztviselő az ügyvédek kezei közé kerül, később pedig a végrehajtó tiszteleg nála. A költség nő, a tőkét felülmúlja a perköltség és a tisztviselő keresete eluszik és jó szerencse, ha el nem veszik mindenét. Ne csodáljuk tehát, ha a bajba jutott tisztviselő elveszti életkedvét és folytonos aggodalomban tölti életét.

Nem szoktuk kutatni, hollygatni a tisztviselők anyagi viszonyait. Nem élünk velük egy hivatalban, tehát azt sem tudjuk, vajon van-e városunk tisztikarának nagyobb adóssága. Annyit azonban a mindennapi élet bizonyít, hogy a mi városunk tisztviselőinek nagy része szintén nehéz küzdelmek között él. Vagyis foltra foltot tesz és járatos a váltó dolgokban. És ez nem is lehet másképpen, mert egyetlen jövedelmi forrásából: tisztizetéséből képtelen megélni állásához képest. Ebből azt következtetjük, hogy habár a tisztviselők még távol vannak a végleges eladósodástól és talán rózsásabb a helyzetük budapesti kollégáiknál, mégis itt volna az ideje, hogy ők is gondolkodjanak terhes adósságaik konvertálásáról addig, míg nem késő.

Amit a fő- és székváros megtesz minden koczkázat nélkül tisztviselői javára, azt megtehetné Debreczen város annál is inkább, mivel itt még nincs szó oly horribilis összeg erkölcsi és anyagi garantálásáról, mint a fővárosban. Pénzt erre a célra lehetne találni az alapítványi pénztárak tőkéiben és ez a pénzügyi bizonyára több hasznot hozna az alapítványi pénztáraknak, mint a mostani kezelési és kamatoztatási rendszer. Legcélszerűbb volna a budapesti mintára hosszú lejáratú 10—20 évi előlegkölcsönöket adni az eladósodott tisztviselőknél, kik ezen kölcsönüket havonként törlesztenék. Ez által nyugodalmat kölcsönhöz jutnának a tisztviselők, keresetüket nem emésztene meg a perköltségek és ami fő, visszanyernék munkakedvüket és fokozottabb tevékenységgel szentelhetnék anyagi gondoktól megtisztított munkaerejüket hivatalos kötelességeik teljesítésére.

Nagyon óhajtaná e sorok írója, ha városunk tisztifőügyésze, jogászvilágunk eme előkelő tagja, vagy bárki, ki a városi tisztviselők ügyeit tüzetesebben ismeri — hozzá szólának *A város* hasábjain ezen fontos kérdéshez.

Dr. Verus.

Középosztályunk pusztulásának okai.

Az egykori uri családok nagyrésze országszerte elpusztult. A vén nyárfák kivágva, a kert felszántva, az udvar hegyepesedve, a kapu csukva, a nép az udvarból kitértve, az új uraságtól elvadulva; a birtok kézzől-kézre vándorol, mint a bolti portéka. A család megmaradt tagjai szétszűllve tengődnek; aki belőlük élelke, életerős, az beállt a nemzeti munkába közkatónának; ha fiu, ha leány, diplomát szerez és dolgozik. Néhol a temetés még nem volt meg, de mint járvány idején, aki épnek látszik is, dögrővason. A kuriákat az adósság alámosta. A czimer még az ajtó felett; a kapuból még négyesfogat jár ki; névnapkor még huzza a cigány; egy-egy fürdőzés még százakat nyel el. De mindez már váltóra meg. A dob előbb-utóbb megperdül és a dobzóra összeomlik minden.

A baj gyökere még ma is az oktalan költsékezésben rejlik. E szerencsétlen családok a kétszer-kettőt nem bírták megtanulni. Sem a nők, sem a férfiak. A férfi látja, hogy a gazdálkodás évről-évre több költséggel jár — megkészt-szereződött a cselédbér, a napszám, — a jövedelem pedig stagnál, ha ugyan nem csökken; mégse igyekszik okszerűbben gazdálkodni, a munkaerőt, földet, termékeket jobban kihasználni, a föld termőerejét mesterségesen fokozni, a kedvező értékesítés idejét kivárni: a gazdálkodás az uri birtokokon more patrio foly tovább; maga a gazda uraszkodik, az intézkedést a botos-ispán, vagy a csürös-gazda végzi; a birtok hozamát mellékjövedelemmel — tej-, vaj-, zöldség-, gyümölcsértékesítéssel, méhészettel, okszerű baromfityenyésztéssel — növelni eszeágában sincs; hiába is lenne, mert az ily munka háziasszonyi felügyeletet kíván, a munkások folytonos ellenőrzését; erre pedig az elkényeztetett s a komoly munkától elszokott uriaszony nem hajlandó. A gazda tehát beéri annyival, hogy a botos-ispánnal ő elégedetlen, a munkabéreken ő sopánkodik, a termést ő adja el, még pedig lábon, jó előre; jó, ha még a különbözetet nem kell megfizetnie. Költségvetést csinálni a gazdasági évre középszámítással, a valószínű eshetőségek számbavételével s annak lehető betartása, esetleg a felesleges kiadások apasztása, eszébe sem jut. Így minden csapás váratlanul találja s új adósság forrásává válik; de a megbomlott egyensúlyt az esetleges jobb termés sem állítja helyre, mert annak árát oktalanul elköltik egy-egy fürdőzésre, bebutorozkodásra; sokszor egy-egy bál is egész esztendő feleslegét elnyeli.¹ Elnyeli a farsangolás sokszor a szükségest is: váltóra veszik ki a lakást, váltóra zsuroznak, váltóra járnak összejövetelekre és váltóra veszik a divatos kalapot, ruhát; s kontóra a fűszert és a hust, néha hónapszámra. Ez már az asszony vétke. Háztartási költségvetést nem csinál, háztartási naplót nem vezet; számolatlan költi a pénzt, amit férjétől kap; számo-

latlan kontózik sokszor férje hire nélkül is,¹ annak a legnagyobb meglepetéseket szerezve. Ez a hazug viszony azután további keserű gyümölcsöket is terem: a titokban költséző nő nem mer férjének szemrehányást tenni azért sem, ha az viszont máshol költi pénzét — kártyán, vagy rosszabb helyen — az ő hire nélkül. És a fiuk és leányok ezt látják, ebben nőnek fel. Megszokják a füllentést, az igazság leplezését, elhallgatását és nem szokják meg az őszinteséget. És, ha rákerül a sor, a fiu maga is csinál titkon adósságot; a leány, mihelyt férjhezmenvén, önállóvá válik, maga is kontózik. Ez egy szégyenletes cirkulus viti-osus, melyből uri családjaink nem bírnak kivergődni. A becsületbeli tartozások miatt elkövetett öngyilkosságok s a sikkasztások és hamisítások nagyrésze, melyekbe a tönk szélére jutott családfők belesodródhatnak, ebből a hazug viszonyból ered.

Van már egy jelentékeny töredék olyan is, amelyik a maga s a más kárán okulva, okosan gazdálkodik, józan beosztással él és komolyan dolgozik. Ez a rész megtartja vagyonát, sőt szerzergeti vissza, ami elveszett; a gazdasági haladásnak is barátja, igyekszik és tanul. Ebben a megtisztult, ép részben rejlik a szebb jövő záloga.

Ám, sajnos, ez még mindig elenyésző kisebbség. A többség csak kezd okulni.

A középosztály megmentésére tehát az első lépés, melyet nem tehet meg e családok helyett senki más, az oktalan költsékezés megszüntetése, a józan költségvetés s a pontos gazdasági és háztartási napló; de főként az őszinteség az anyagi dolgokat illetőleg. Az államokat a hazug költségvetés s a hazug pénzkezelés deficizbe és korrupcióba sodorja; a családokat anyagilag és erkölcsileg semmisíti meg.

Vannak más bajok is. A munka meg nem becsülése, mely a gentryben annyira megy, hogy az tagjainak a ledér életet, az erkölcsi botlást megbocsátja, de azt, aki becsületes munkájával keresi kenyerét, kizárja és nem ismeri. Ebben a felfogásban rettenetes nemzeti fejedelem rejlik: mert ragadós az és terjed lefelé. Ma már a társadalom minden rétegében megvan, a hódmezővásárhelyi nincsetlen kétkézi munkástól, aki feleségét dolgoztatni szégyellené, a meggazdagodott iparosig, ki fiából a löversenyekre járó ficsurt nevel. Ezzel együtt jár a gög lefelé, a kezük vagy eszük munkája után élők lenézése és az anyagi függés s elszegényesedés, mely maga után vonja az erkölcsi függetlenség elvesztését is és végeredményében oka annak, hogy az adósságban vergődő, hitelezőjétől függésbe jutott ember csak a maga bajával elfoglalva, hogy abból kigazolhasson, kénytelen meghunyászkodni olyan előtt is, akit semmire sem becsül, kész feláldozni meggyőződését és végre elveszti érzékét a nemes, nagy dolgok iránt s eltompul finomabb erkölcsi érzéke is. Innen ered közéletünk sülyedése s az erzetlenség a nagy feladatok iránt. Itt a baj tünetén, az eladósodottságon, az állami beavatkozás s a hitelügyek rendezése segíthet; de annak gyökerét ki nem irthatja más, mint a társadalmi felfogás gyökeres átalakulása. Ha ez a társadalom meg nem tanulja a mun-

¹ Egyik híres felvidéki vármegyében pár év előtt fényes megyebál volt, egy-egy szép asszonyon, leányon egész évi termés ára selyem, csipke. Harmadnapra pedig kipattant a vármegyei pénztár panamája, mely ezer meg ezer árva károsodását jelentette, s amelyben a fél vármegye érdekelve, sok előkelőség vétkes volt, de azért az unitársaság vígan mulatott tovább.

¹ Egyik előkelő fővárosi üzletben egyszer egy előkelő uriaszony fülem hallatára, összekulcsolt kézzel, remegve kérte a czég fejét, hogy az Istenért, férjének ne mutassa a számlát, — potom néhány száz forintról volt szó, — várja be a cséplést. Egy földbirtokos-képviselő felesége pedig azzal ámitotta férjét, hogy magának s eladólányának mindig titokban hozatta föl az új ruhát, kalapot, s a jámbor családfő szemét azzal szurta ki, hogy: magunk alakítottuk át, lellem.

kát megbecsülni, akkor azt a végpusztulástól meg nem menti a legokosabban szervezett földtehermentesítés sem.

De a henyéléből, mely nálunk, ismétlem, nem csupán egyes osztály, hanem az egész társadalom büne, melyet csak az nem követ el, akinek módjában nincs, más, eredményében rombolóbb veszedelem is származik: az erkölcsi élet elfajulása; mely a köznépnél és már a fényűző, élvezet-hajhászó városi középosztálynál is az egygyermek-rendszerben nyilvánul; erre vezethető vissza az érzéki élet tultengése: a férfiak kicsapongása s a nők flirtelése is. A családok erkölcsi romlása ebből fakad; a válások nagyrésze erre vezethető vissza.

Sőt lényegében a munka meg nem becsülése s az uri semmittevésnek és szórakozásnak, mint életideálnak, kultusza szüli a fonák társadalmi felfogást a becsületről is, mely szerint e társadalom azt a férfit, aki könnyelműen csinált kártyaadósságot ki nem bírja fizetni, kigolyózza, megbélyegzi és öngyilkosságba kergeti, ellenben a női becsület elrablóját beválasztja akár becsületbirósági elnöknek is. Az erkölcsi felfogás e megromlása a nemzeti erő elapadását is maga után vonja, mert a férfiak erkölcstelensége mindenütt szülőoka lett a nők ama bűnös üzelmének, melyek őket az anyai hivatás teljesítésére képtelenné teszik.

Persze, mindezen bajoknak egy még mélyebben tekvő közös gyökerük: a vallásos hit s ezzel az erkölcsi alap megiazulása. Lelkiismeretük vesztette el azt a finomabb érzékenységet, mely a tulfinomodott fajokat az erkölcsi elaljasodástól megóvjá. Amint hogy a gyógyulás is azokban a családokban mutatkozik, melyekben a hit s azzal az erkölcsi alap újra megszilárdult.

Am hol vegyék uri családjaik e józan életfelfogást, holott nevelésük erre őket elő nem készíti? Az ezen családokban nem él hagyománykép, miként a polgári elemnél; tehát a neveltetésnek kellene megadnia. Am a nevelés főtényezője: a családi kör példaadása, épp ellenkezőre tanít. A többi tényező pedig ezt a hiányt nem pótolja.

A leányok neveltetése e családokban ma is hézagoss és felületes. Mint az iskolai statisztikából látható, de mint köztudomásu is, a józan szellemű, gyakorlati polgári iskolákat e családok veszik legkevésbé igénybe; a felsőbb leányiskolákba is csak egy-egy évre adják be leányaikat.¹ A helyett többnyire jött-ment, felületes képzetségű, idegen nevelőnők kezére bizzák őket, minek folytán hijával maradnak főként a gyakorlati életben fontos reálismereteknek, a mennyiségtannak, a természetrajzi, vegytani és fizikai ismereteknek, az egészségtannak; — arról nem is szólva, hogy ez az idegen szellemű nevelés nem fejleszti ki bennük erőre a nemzeti öntudatot, tudatlanok maradnak hazájuk történelmét, földrajzát, irodalmát, művészetét illetőleg és vakon bámulják az idegent; — még kevésbé a kötelesség-érzetet hazájuk társadalmával, gazdasági fejlesztésével (csak a honi ipar nem-pártolására utalok) szemben. Ehhez járul az a sok erkölcsi gyom, melynek magvát a fogékony gyermeki lélekben a mindenféle bonne-ok, jött-ment kétes előéletű nevelőnők — a külföld selejtése — hintik el. Szinte szerencsések amaz uri lányok, kiket jövőjükért való aggodás képezdebe juttat. Uri asszonyaink egyrésztének lelki üressége, felületessége, bűnös magyartalansága innen ered. Mert ezeken a hiányokon a velük született okosság, az Istenadta józanész nem segít; sem a lelkiület mélységét a felületes vidámság nem pótolja.

¹ Bezzeg igénybe veszi a zsidóság! Polgári és felsőbb leányiskoláinkban a tanulóknak fele, néhol 60—70 %-a zsidó. Így van a fiu középiskolákban is, főként a reálban s kereskedelmi és ipariskolákban.

Ép oly hibás, mert egyoldalú, a fiuk nevelése. Kéneveztetik az uri fiut, leánytestvérei rovására; belénevelik az önzést, a saját személyének tulbecsülését, a munka megvetést. Akárhány fiu legyen a családban, józan, gyakorlati életpályára — kereskedőnek, iparosnak, gépész-mérnöknek — egyet se adnak; nyomják valamennyit a gimnáziumba; aki a legsamarabb, azt gazdálkodásra fogják; akinek esze van, de nem tanul és könnyelmű, azt beszorítják ösztöndijaszna a katonaiskolába. Tehát arra a pályára, amelyik ma a legtöbb belátást, legjózanabb számítást, legönállóbb gondolkodást kívánja, a legbutábbat; arra pedig, amelyik a legsikamlósabb, amelyiken a botlás, a legkisebb könnyelműség is a legsúlyosabb következményekkel jár, s amely a legszigorubb erkölcsi önfegyelmet kívánja, a katonáira, a legkönnyelműbbet. A tönkrement gazdák, a quietált és öngyilkos katonatisztek statisztikájában megvan erre a felelet.

Az uri fiuk java tehát gimnáziumba s a jogra megy. Tehát oda, ahol a reális ismereteket csak mellékesen, vagy sehogy sem tanítják. Ami belőlük hiányzik: a gyakorlati érzék s az agynak a számításra s a természeti tények megfigyelésére való képessége, azt itt meg nem kapják. A grammatika s a humanóriák tultengése ezen osztály fiaival szemben, melynek ép az ellenkezőre, a reáliakra volna szüksége, végzetes hiba. A politikai érzék idő előtt kifejlődik bennük, megalkudni a körülményekkel, alkalmazkodni a viszonyokhoz s a viszonyok kedvező alakulásától s az emberek segítségének fölhasználásától — vulgo: protectio, nexus — várni a boldogulást, nem pedig saját erőfeszítésétől; ebben merül ki a mai uri fiu tudománya, ki husz éves korában kész, blazirt szalonhős.

Amiben nagy része van iskoláink, de főként egyetemünk rideg szellemének s ez utóbbi szerencsétlen elhelyezésének. A szülők szárnya alól kikerülő, magára hagyott, tapasztalatlan, de máris nyegleségre, henczegésre hajlandó ifju, ki tele van álszeméremmel, bele kerül a nagyvárosi élet forgatagába, megnyílnak előtte annak jourjai és homályos rejtelmek, melyek testi-lelki egészségét aláássák. Később, mikor családot alapít, ártatlan gyermekei adják meg árát az idő előtti féktelen szadadságban töltött éveknek. Ösbudát és ragyogó fővárosunk egyéb parasita-virányait láthatatlan, de sajnos, nagyon is fájdalmasan érezhető szálak kötik vidéki uri családjaik belső életéhez. — Nem egészségesebb az az életmód sem, melyet az urfi ellen nem őrizett, hosszas vakációzásai s a vizsgákon való elhasalásai közben otthoni falujában folytat. Az erejét a gazdálkodásban hasznosító, komolyan tanuló uri fiu, kivétel; nagyrésztük hétszámra, hónapszámra csak henyél, iszik, kártyázik, legfeljebb bált rendez. És — restség az ördög párnája — nagyrésze van a falusi nép erkölcsi romlásában; amit az uri társaság dehogy is ró fel szégyenül; sőt még dicsőségére válik.

Ezeken az egészségtelen viszonyokon változtatni kell. A nélkül a középosztályt a fizikai és erkölcsi pusztulástól meg nem menti semmi.

De hogyan? Folyt. köv.

A nőegylet közleményei.

A jótékony nőegylet köszönete.

A debreczeni jótékony nőegylet december 30-án tartott Szilveszter előesti mulatsága ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült, amennyiben 1375 kor. tiszta jövedelmet hozott a nőegylet árvákat nevelő és

szegényeket gyámolító pénztárának. A rendező-bizottság ezután mond hálás köszönetet mindazoknak, akik a multság sikerének biztosítására közreműködtek és pedig első sorban a mamáknak, akik kis gyermekeiket a babakiállításra átengedték, a kedves kis babáknak, akik oly ügyességgel töltötték be szerepüket, Szathmáry Mihályné urasszonynak, aki az esti pénztárnál fáradozott az egyesület érdekében; Békéssy Ilonka, Kálmánchely Kató, Zádor Irén, Péntes Ilonka, Szabó Kata és Komlóssy Rózsa urleányoknak, akik remek tánczokkal annyi lelki gyönyörűséget okoztak; Fóthi Frida urleánynak, a debreczeni színház tagjának, aki művészi énekével emelte a multság értékét; Szabó Elek urnak, ki vig monologjának pompás előadásával derűtségben tartotta a jelenlevőket; a Perczel nővéreknek, kik a gyönyörű tánczot betanították; végül Letzter József urnak, ki a gyönyörű babakiállítást művészi érzékkel, fáradhatatlan buzgalommal és végtelen ügyességgel napokon át rendezte. A nőegylet választmánya pedig hálás köszönetét fejezi ki a rendező-bizottság minden tagjának, mert valóban fáradhatatlan tevékenységüknek köszönhető az elért erkölcsi és anyagi siker.

Nyugtázás és köszönet.

A debreczeni jótékony nőegylet december 30-án tartott Szilveszter előestéjén a következő felülfizetéseket vettük: Csanak János 12, Kardos László, Láposy Ferenczné, dr. Kola Jánosné 10—10 korona, Dicsőfi József 8, Domahidy Elemér 7, Komlóssy Dezső, dr. Kovács József 6—6, Csanak József, Szabó Sándor 5—5, dr. Nagy Zsigmond, Gara Alajosné, Martinek Ferencz, Stern Ignác, Kovács Mihály, Ranunkel Ede 3—3, Nasch József, Erber Ernő, Fisch Lajos, Brunner Edéné, dr. Tervej Tamás és Kiki 2—2, Hegedüs Sándor 1 koronát.

Czukrászdára adományoztak: Kardos Lászlóné 4 kor., Csiffi Katalin 10, dr. Ujfalussy Józsefné 10, Kiss Áronné 10, Szele Györgyné 10, Kaszanyiczky Andorné 4, Telegdy Lászlóné 5, Bory Béláné 4 koronát. Dicsőfi Józsefné sütemények, Vecsey Zoltánné 1 sonka és sütemények, Komlóssy Arthurné 1 torta, Fráter Erzsike 1 torta és pogácsa, Kardos Lászlóné 6 üveg tokaji bor, Treller Józsefné apró sütemények, Reviczky Lászlóné 3 torta és 100 drb sütemény, dr. Tüdős Jánosné 100 drb ostya és torta, Karay Sándorné 1 torta, Béressy Sámuelné 2 torta, Oláh Miklósné 1 torta, Végh Gyuláné sütemények, Szücs Kálmánné 50 drb sütemény, Kolbenhayer Kálmánné 2 torta, dr. Kola Jánosné 1 torta, Lestyán Adorjáné 1 torta, dr. Kovács Józsefné 1 torta, özv. Szabó Jánosné teasütemények, Komlóssy Dezsőné kandirozott gesztenyét, dr. Ujfalussy Józsefné 100 drb sütemény, Orosz Endréné 1 üveg likőr, Kovács Józsefné 1 torta, Szabó Sándorné 2 torta, Komlóssy Lajos 2 üveg pezsgő, Szabó Kálmánné, Péntes Sándorné, Vértessy Lajosné, Szávay Gyuláné, Szalay Józsefné és Riesz Lipótné 2—2 liter fagyaltot.

A borsátorban adakoztak: Wessprémy Zoltánné 12 üveg rizling, Sesztina Jenőné 12 üveg rizling, Nagy Lajosné 10 üveg kerti bor, Oláh Miklósné 5 üveg kerti bor, Péntes Sándorné 5 üveg kerti bor, Géresi Kálmánné 10 üveg kerti bor, dr. Tüdős Jánosné 15 üveg kerti bor, Szöllő szövetkezet 20 üveg bor és 10 üveg chateau, Komlóssy Dezsőné 12 üveg kerti bor, Dicsőfi Józsefné 10 üveg kerti bor, Csanak József 25 üveg bor, Kaszanyitzky Endre 10 üveg bor, özv. Sesztina Lajosné 10 korona, Csanak János 10 üveg bor, Márton Imréné 10 üveg bor, Szoboszlai Sándorné 12 üveg bor, Szabó Lajos Fiai 15 üveg rizling, Tóby József 15 üveg zöldszilváni,

Rickl Antalné 4 korona, Beke László 15 üveg bor, Szabó Lajos igazgató 12 üveg bor, Tóth István 15 üveg bor, Poroszlai László 15 üveg bor, Lestyán Adorján 4 üveg érmelléki. Az adakozó urasszonyok és urak fogadják a debreczeni jótékony nőegylet legbensőbb köszönetét.

A jótékony nőegylet köréből.

A jótékony nőegylet f. hó 7-én tartott választmányi ülést Veresné Szathmáry Teréz urasszony elnöklésével. Az ülésen jelen voltak Szabó Kálmánné és Wessprémy Zoltánné alelnök, továbbá özv. Brunner Edéné, özv. Béressy Sándorné, Sesztina Jenőné, Sass Béláné, dr. Tüdős Jánosné, Szücs Kálmánné, Fráter Erzsike, Kolbenhayer Kálmánné, Vértessy Lajosné és Koncz Ákos egyleti titkár. Az ülés megnyitása és a múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnöknő meleg szavakban kívánt boldog újévet a választmánynak, szíves szavakban kérve a választmány munkásságát a jövőre. A választmány ezután tudomásul vette a pénztárnoki jelentést, melyszerint a decz. 30-án tartott Szilveszter előestéjén bevétel 2693 korona, kiadása 1318 korona volt és így a tiszta bevétel 1375 korona. A választmány a rendező-bizottságnak és a közreműködőknek köszönetet szavazott és elhatározta, hogy február elején egy koronás társasestét rendez, érdekes műsorral. Végül a választmány kimondta, hogy tekintettel arra, miszerint a szegények száma felszaporodott és ez idő szerint mintegy 80 szegényt segélyez állandóan — mindaddig, míg jövedelmi forrásai meg nem szaporodnak, több szegényt nem vesz fel. Kisebbségi ügyek tárgyalása után elnök bejelentette, hogy az ev. ref. egyház presbiteriuma 600 koronát küldött a nőegyleti árvaháznak árvatartásra. A jótékony nőegylet ugyanis kérelmet intézett püspök ur ó méltóságához, engedné meg, hogy a jótékony nőegylet az év utolsó napján gyűjtést rendezhessen az ev. ref. templomokban. A nt. presbiterium azon megokolással, hogy a debreczeni jótékony nőegylet nem felekezeti jellegű, aképpen határozott, hogy a gyűjtés engedélyének megadása helyett 600 koronát küldött az egyesületnek, mely levélben köszöni meg a szíves adományt.

Nyugtázás és köszönet.

A debreczeni jótékony nőegylet árvaházának karácsonyfájára a következő adományokat vettük: Wolatka Nándor dr. püspök ur 30 kor. Szüts Miklós árvaszéki elnök ur 10 kor. Kugler Mihály nyug. vasuti felügyelő ur 10 kor. Vámos Károly ur 20 kor. S. Szabó József tanár ur 4 kor. Engel Ignác dr. ur 5 kor. dr. Fráter Imre főorvos ur 4 kor. Mayer Jenő ur 5 kor. Szabó Kálmánné urasszony 4 kor. Wessprémy Zoltánné urasszony 4 kor. Szabó Miklósné urasszony 4 kor. Szabó Sándorné és Tóth Béláné urasszonyok 2—2 kor. dr. Árvay Gézáné urasszony 1 kor. Továbbá Sesztina Jenőné urasszony 40 méter ruhaneműt, Wessprémy Zoltánné urasszony 12 pár harisnyát, Horváth Jánosné urasszony 9 üveg befőttet, egy téli kabátot, két nagy angora kendőt, Szabó Kálmánné urasszony 40 narancsot, Béressy Sámuelné urasszony 20 darab süteményt, Fráter Erzsike urleány egy doboz cukoralakot, Csiky Lajos tanár ur 18 drb. különféle czukrot, Donogán és Somossy urak 2 ágytakaró pokróczot. Ezenkívül Szallár Ferenczné urnő gyűjtése az árvaház részére: Balogh Istvánné urnő 2 véka búzát, Bányai Istvánné 2 véka búzát, Polgári Józsefné 1 véka búzát, továbbá Veress Istvánné, özv. Mike Ferenczné, Györffy Istvánné, Zöld Mihályné, Márk Endréné 2—2 koronát, ifj. Balogh Istvánné urnő 3 koronát és özv. Lengyel Imréné urnő 4 koronát. Fogadják a nemes lelkű adakozók a jótékony nőegylet benső köszönetét.

Debreczen város prokuratorainak instrukciója 1638-ból.

1. Hogy a Város szabadsága és privilegiuma ellen a prokuratorok senki causáját fel ne vállalják, Bíró avagy Tanács hire avagy engedelmé nélkül.

2. Hogy mindenik Procurator az ő Principálisának igazán szolgáljon mind törvény végelszakadtáig, ha remédium lészen benne is. Ne halogassák pedig, hanem az mikor az Birák reá érkeznek, dolgokba pracedáljanak és végbevigyék a causát, akik felvállaltanak.

3. Hogy egyik Procurator a másikkal ne correspondáljon, avagy concordáljon a peresek injuriájokra; egyik a másikkal titkát a causába meg ne jelentse, hanem kiki az ő Principálisát igazán, hivenn szolgálja és teljes tehetősége szerint defendálja.

4. Ha valamely causans, valamelyik Procuratornak vagy Procatornak tanácsával akar élni és megbeszélni neki ügyét vagy Procatornak akarja fogadni, tehát máskor ne kötelezze magát, hanem annak szolgáljon, aki ügyét velle megbeszéllette.

5. Hogy az szegény peres embert, aki mindenén tul nem fizethet, ereje felett ne sarczolhassák, illetlen gazdálkodásra ne erőltessék, rendelt fizetésökkel causánként 5 frt. megelégedjenek.

6. Tanácsbéli Urainkat, csak a legkisebbeket is nyelvekkel meg ne sértsék, akár részegségből, akár valamely bosszuságból, alioquin tiszteitől gyalázzattal fosztódnak meg.

7. Ketten egy causához ne kötelezzék magukat, hogy az másfél Procator nélkül meg ne fogyatkozzék. Az idegen Procator Tanács hirével álhasson be, mert különben be nem jöhet Procatoroknál a Városi Procatorok ellen, akik hitesek.

8. Mikor a causans avagy peresemberek a perlekedést evitálni akarják és egymás között megakarnak egyezni, avagy békélleni compositio szerint a Procuratorok ne ellenkezzenek, a pereseket maguk hasznukért háboruságba ne indítsák, hanem a békeséget köztük megengedjék. Mindazonáltal ha a causa oly lészen, amelyben Bíró Uram hire és engedelmé nélkül a békeség nem lehet, legkiváltképpen amely causa tisztesség dolgában forog, a Procuratorok arra kötelesek legyenek, hogy az ilyen causakban intsék arra, hogy Bíró Uramnak elsőbbsen hirt tegyenek és Bíró Uram engedelméből békéljenek meg egymással.

9. Hogy a Procuratorok az ő Principálisoknak injuriájokra, bosszuságokra, az ő Principálisának adversariusával, peressével, az ki ellen ő Procurator, annak sem házánál, se másutt ne vendégeskedjék, ne igyék, hogy részeg korában tett beszélgetésével Principálisának kárt ne tegyen, mert gyakorta a részeg ember többet szól annál, ami kellene.

10. Ha valaki esztendő Procátort fogad, 20 forintot adjon neki.

11. Vidéki emberen a Procuratorok többet vehessenek egy, két vagy három forinttal a causának és az emberek állapotja szerint.

Közli: K. Á.

A városi nyomda 1905 évi mérlege.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága 1904-ben elrendelte, hogy az ősrégi városi nyomda 1905 január 1-től önálló kezelésbe vétessék. Az 1905. évi alább közölt eredmény igazolja a rendelkezés helyességét,

amennyiben a nyomda 1905. évi forgalma 32,000 korona tiszta hasznót eredményezett. Az üzleti eredmény kétségkívül a gondos vezetésben keresendő. A nyomdai felügyelő-bizottságban szakférfiak ülnek, kik midőn a modern technika eszközeit bevezették az üzembe, tisztában voltak azzal, hogy csakis azon vállalat mutathat fel erkölcsi és anyagi sikert, mely az okos, célravezető és hasznos beruházásoktól nem idegenkedik. Emellett a felügyelő-bizottság nagy lelkiismeretességgel, páratlan buzgalommal intézte a vállalat ügyeit úgy, hogy hálátlanság volna el nem ismerni ezen bizottságnak a nyomda fejlesztése körül szerzett valódi és értékes érdemeit. A felügyelő bizottság rendelkezéseit az utolsó pontig teljesítették *Ember Lajos* ügyvezető és *Keresztlessy István* h. ügyvezető szakértelmük felhasználásával és páratlan gondos munkásságukkal. Nem szabad megfeledkeznünk a mi nyomdánk intelligens, buzgó munkásairól sem, kiknek szintén nagy érdemük a vállalat erkölcsi és anyagi sikere. Elmondhatjuk tehát a kedvező üzleti eredmény láttára, hogy szerencsés gondolat volt a nyomda önállósítása. A szép haszon meg van anélkül, hogy olcsó reklámokkal dolgozott volna a vállalat. A reklámot szakértelemmel, buzgó munkássággal és a felek óhajtását minden tekintetben tiszteletben tartó jó és diszes munkával pótolta.

A nyomda 1905. évi mérlegét a következőkben mutatjuk be:

Vagyon: Pénztár készlet 3919 kor. 31 fillér; folyó számlán elhelyezve 13,200 kor; tartozások 36,793 kor. 24 fillér; letét 200 kor; áru készlet 13,393 kor. 59 fillér; felszerelések értéke 85,000 korona.

Teher: Debreczen sz. kir. város tőkeszámla 110.000 kor; hitelezők 9506 kor. 14 fill.; kétes adósok tartalék 922 kor. 73 fillér. *Nyereség 32,077 kor. 27 fillér.*

Hirek.

— **Örvendetes hír.** A m. kir. orsz. statisztikai hivatal által kibocsátott adataiból örömmel látjuk, hogy a legkisebbszámu kivándorlás esik Hajdu vármegyére, amennyiben az elmúlt év december havában csak 6 lélek vándorolt ki a megyéből.

— **Az ideai sorozások.** A honvédelmi miniszter leirt a törvényhatóságokhoz az ideai sorozások ügyében, elrendelvén, hogy az állandó sorozó bizottságok a fősorozás megejtése végett legyenek állandó készenlétben. A mostani politikai viszonyok azonban oly bonyolultak, hogy valószínűleg az idén sem lesz sorozás.

— **A tizedik gyógyszerész.** Róth Miklós szentesi okl. gyógyszerész a belügyminiszterhez folyamodott személyjogi gyógyszerészeti megnevezésért. A belügyminiszter a folyamodást véleményezés végett leküldte a városi tanácshoz. Róth Miklós a Bethlen- és Mester-utcák sarkára kéri a gyógyszerészeti felállításának jogát, azzal támogatva kérelmét, hogy Debreczennek kevés gyógyszerész van. Mi azonban azt mondjuk, hogy nincs szükség tizedik gyógyszerészre és hisszük, hogy ezen nézetünket osztani fogják az illetékes tényszerzők és nem fogják javasolni az engedély megadását.

— **A járók tisztítása.** Van nekünk szabályrendeletünk a házak előtt elvonuló járók tisztántartására. A háztulajdonosok egyrésze be is tartja a rendelkezést, igen sokan azonban nem tisztítatják le a házuk előtt elvonuló gyalogjárót. Felhívjuk rendőrségünk figyelmét a járók tisztántartására, mert a havas és zuzmálás időben igen

könnyen történhetnek láb- és kéztörések. Aki nem gondol a tisztántartással, azt meg kell büntetni.

— **A villamos világítás ügye.** A városi tanács a napokban bontotta fel a villamos telep építésére vonatkozó ajánlatokat. Két ajánlat érkezett be és pedig a Ganz-gyár rt. és a Siemens—Schucker-gyár ajánlata. A tanács mint olcsóbbat, az utóbbit fogadta el. Ha a Ganz-gyár nem felel, úgy hamarosan megkezdődik a telep építése.

— **A város képvásárlása.** A városi tanács a debreczeni műpártoló-egylet képkiallításán hat képet vásárolt a város részére 1030 korona értékben. A képeket Bakoss Tibor, Bosznay István, Pálffy József, Nadler Róbert és K. Kovács László festőművészek festették. A képeket ideiglenesen a polgármesteri szobában helyezték el.

— **Elszámolás** a debr. jótékony nőegylet 1905 decz. 30-iki Szilveszter előestélyéről. *Bevételek:* Személy jegyekből 729.— korona. Páholy jegyekből 310.—. Gyermekek jegyekből 20.—. Képsorsolási jegyekből 448.—. Felülfizetésekéből 110.—. Borsátorban 766.44. Czukrászdában 309.96 korona. *Kiadások:* Teremért 400.—. Képvásárlás és sorsolási eng. 220.10. Rendőri engedély 18.—. Rendezési és cigány költség. 306.—. Meghívók és bélyege 120.60. Pezsgő és savanyuvíz 184.02. Felszolgálat és bérkocsik 48.20. Szoba bérlet 22.20 korona. Összes kiadás 1319.12. Tiszta haszon 1374.28. Együtt 2693.40 korona.

Debreczen, 1906 jan. 8.

Szücs Kálmán,
nőegyl. pénztárnok.

— **Minimax a városházán.** A városi tanács két darab *Minimax*-ot rendelt meg a városi levéltár részére. A *Minimax* mint a kísérletek igazolták, igen alkalmas, különösen a szobátüzek rögtön való eloltására. Mivel pedig a közlevéltárban igen értékes dolgok vannak felhalmozva, igen helyes intézkedés volt esetleges veszedelem esetén mentőeszközzel gondoskodni.

— **A tanács sajtópöre.** A városi tanács január 5-én tartott rendkívüli ülésében a következő határozatot hozta: A Népszava és a Magyar Szó Budapesten megjelenő napilapok január hó 4, illetve 5-ik napján megjelent számának bemutatása mellett előterjesztetik, miszerint az említett hírlapokban, a Kovács Gusztáv kinevezett főispánt városunkban ért inzultus alkalmával a városi tanácsot rágalmazó állítások és becsületsértő kifejezések foglaltatnak, s azokat megtorlatlanul a városi tanács nem hagyhatja.

Határozat: »Kovács Gusztáv kinevezett főispánnak 1906. évi január hó 2. napján városunkba érkezte alkalmából történtek felett a városi tanács 91—1906. sz. alatt iktatott jegyzőkönyvében sajnálatát, és az abban résztvevőknek kárhoztatását már 1906. évi január 3-ikán kijelentette volt. De mert a Népszava és a Magyar Szó című napilapok a városi tanácsot olyan rágalmakkal illetik, mintha a lefolyt zavargások kezdeményezésében és irányításában részes volna, mivel azokban sem közvetve, sem közvetlenül a tanács egyik tagjának sincsen része: a tanácsot s annak tagjait rágalmazó állítások és becsületsértő kifejezések megtorlására úgy az említett napilapok, mint a netán hasonló rágalmakat közlő egyéb hírlapok ellen is sajtópert indíttatni rendel a városi tanács és azoknak vitelére dr. Bakonyi Samu ügyvéd, országgyűlési képviselő urat megbizva és felkéri«.

A városi tanács nagyon bölcsen és nemcsak a maga tekintélyének érdekében, hanem az egész város tisztessége nevében cselekedett, mikor a sajtópört a rágalmazásokat közlő lapok ellen megindította. A Népszava és a Magyar Szó különben is nagy örömmel hurcolják meg városunkat

a nyilvánosság előtt és nem első esetben gyaláznak bennünket. Meg vagyunk győződve, hogy nevezett lapokat példás büntetésben fogja részesíteni a sajtóbíróóság.

— **Az utcza népe.** Több alkalommal megemlékeztünk már arról, hogy utcáinkon, különösen ünnep- és vasárnapokon milyen gyalázatos arczpiritó beszédek folynak. És bár több ízben felszólaltunk, javulást nem látunk. Tiszteséges érzésű ember megbotránkozik és ha véletlenül utja a piac-utcai aszfalt felé vezet, futva menekül onnan, hallva azt a sok mosdatlan beszédet, ami csak úgy ömlik szét mindenfelé. Miután most úgy is benne vagyunk a rendcsinálásba, nagyon jó volna, ha a rendőrség ezen gyalázatos állapotok megszüntetésére is kiterjesztené figyelmét és megbüntetné azokat, kik arczátlan viselkedésükkel másokat megbotránkoztatnak.

— **A körkemence külön kezelése.** Vettük a következő levelet: Tekintetes Szerkesztő Ur! Becses lapja, mely a város dolgairól nyíltan és igazságosan ír, ez ideig nem foglalkozott a városi körkemence dolgaival. Engedje meg tehát, hogy e tekintetben szerény véleményemet előadhassam. Azt tapasztaltuk ugyanis, hogy úgy a gázvilágítás, mint a nyomda önállósítása, nem is említve a városi szeskereskedést, szép jövedelmet hoznak a házipénztárnak. Örülünk, hogy nem teljesedett be azoknak jóslata, kik ezen vállalatoknak jövőjén kétségbeesetten panaszkodtak. Az üdvös eredmény láttára azt a kérdést vetem fel, nem volna-e a város házipénztárára hasznosabb és jövedelmezőbb a körkemencének külön kezelésbe vétele? Méltóztatásuk ezen kérdéshez hozzászólni vagy esetleg tért adni azoknak, akik hozzászólni kívánnak. Tisztelettel: Debreczenben, 1906 január 8. Egy városi bizottsági tag.

Szives készséggel közöljük ezen sorokat, nézetünket azonban ez alkalommal még nem nyilvánítjuk. Felkértünk azonban a válaszra egy szakférfiut, aki rövid időn belül ki fogja fejteni e tárgyban nézeteit.

— **A város részére készített nyomtatványok értéke.** A városi nyomda most mutatta be a város részére készített nyomtatványok értékét. Az 1905. év folyamán készült nyomtatványok értéke 18,449 korona 20 fillér. Ugyancsak a városi nyomdában a városi köz- és kultúr-intézmények részére a következő értékű ingyenes nyomtatványok készültek: Színház 1500 kor. Ev. ref. egyház 300 kor. Ev. ref. főiskola 500 kor. Gazdasági-egylet 658 kor. Szabad iskola 117 kor. Tűzoltó-testület 125 kor. Hittanszaki önképző-kör 266 kor. Magyar irodalmi önképző-kör 366 korona.

— **A közkórház kibővítése.** A január 5-ikén tartott közigazgatási bizottsági ülés a városi közkórházra vonatkozólag a következő határozatot hozta: »A kórházi bizottság küldöttségének azon jelentését, melyszerint a debreczeni közkórház — annak megvizsgálása alkalmával — teljesen rendben találtatott, a közigazgatási bizottság tudomásul veszi. Minthogy azonban köztudomás szerint a kórház helyiségei a betegek befogadására elégtelenek és ezen körülmény minden vizsgálat alkalmával hangoztatva van, a közigazgatási bizottság felhívja a tanácsot, hogy a közkórház kibővítése iránt lehetőleg mielőbb intézkedjék«.

— **Borvásár Gyöngyösön.** A »Hevesmegyei Gazdasági Egyesület« a nm. m. kir. Földmívelésügyi Miniszter ur támogatásával és Gyöngyös városával karöltve, 1906. évi január hó 14. és 15-én Gyöngyösön, kereskedelmi alapon, II. borvásárt rendez. Bővebb felvilágosítást nyújt a vásárrendező bizottsága által erre vonatkozólag szer-

kesztett falragasz, valamint a »Hevesmegyei Gazdasági Egyesület« titkári hivatala Gyöngyösön.

— **Utczai fák.** Ismeretes tény, hogy a városok utczáin nehéz megfelelő szép és tartós jó sorfákat fölnevelni és egészségben megtartani. Nem minden fa alkalmas erre a célra. Itthon egyes szakemberek már régebben, mint kitűnő sorfát ajánlották a magyar hársfát (*Tilia tomentosa*). Az Országos Magyar Kertészeti Egyesületben is többször szót emeltek e mellett a szép hársfa mellett. Ennek dacára nem terjedt úgy, ahogy megérdemelné. Most egy tekintélyes külföldi német szaklapban, Schulze stettini városi kert-igazgató ismertetőjében a nagy városok utczáin ültetni szokott hársfa fajtaikat, valamennyi között a legjobbnak hirdeti a magyar ezüst-hársfát. »A legjobb fasor-hársfa és talán a fasorfák egyik legjobbika a magyar ezüst-hársfa (*Tilia tomentosa*)« — mondja Schulze. Szép, zárt koronát képez, csaknem minden nyelés nélkül és az alul ezüstfehér levele, fölül sötét kékes-zöld. Lombját rendszerint novemberben, csak a fagy beálltával hullatja. Kár, hogy a többi fajhoz képest ez a hársfa kissé nehezen ültethető át. A nagylevelű hársfát (*Tilia platyphyllos*), mivel lombját idő előtt hullatja, a fasorfák közül teljesen törülni kívánna.

A magyar ezüst-hársfa parkokba és kertekbe mint díszfa szintén nagyon alkalmas s különösen azokon a vidékeken, ahol méhtenyésztéssel foglalkoznak, kívánatos lenne, ha ez a tartós és szép fa mentül nagyobb mértékben megnyerné a kertkedvelők pártfogását.

— **A tábla elnöke.** Porubszky Jenő, a debreczeni kir. ítélőtábla elnöke f. hó 10-ikén érkezett meg városunkba. A hivatalos esküt január 11-ikén tette le az új elnök.

— **A sáskairtás költségei.** A hortobágyi sáskairtás költségeinek ügyében a földmívelési miniszter a következő leiratot küldte a városi tanácshoz: »Az 1905. évi sáskairtás tárgyában f. év szeptember hó 15-én 12,020. szám alatt kelt jelentésére értesitem a tanácsot, hogy a betervezett számadások megvizsgálatván, megállapítottam, hogy a Hortobágyon eszközölt sáskairtás alkalmával összesen 32,201 kor. 50 fillér kiadás merült fel. A felmerült és megállapított kiadások fedezésére szolgál a földmívelési miniszter által annak idején folyósított 10,000 korona, valamint a Debreczen város által viselendő 10,000 kor. Az ezen összegeken felül az ebbeni távirati rendeletek alapján Debreczen sz. kir. város közönsége által előlegezett 15,201 kor. megtérítése iránt egyidejűleg intézkedtem, utasítván a debreczeni m. kir. adóhivatalt, hogy ezen összeget Debreczen sz. kir. város polgármesterének bélyegmentes hivatali nyugtájára fizesse ki. Budapest, 1905 december 27-én. A miniszter meghagyásából: Szubovics Lajos, miniszteri osztálytanácsos«.

— **Birtokparcellázás.** Lippich Gusztáv nyugalmazott főispán a szajoliak részére 360,000 koronáért megvette a Kohner Albert és Zsigmond peteszigeti birtokát. A birtokot egy és tiz holdas részletekben parcellázzák. A finanszírozást a szolnoki mezőgazdasági takarékpénztár teljesíti. Ebből az alkalomból Lippich Gusztávnál a napokban a szajoli gazdák 15 tagu küldöttsége tisztelgett. a községi jegyző vezetésével és hálás köszönetüknek adtak kifejezést.

— **A halott, mint anyakönyvvezető.** Nemrégiben történt, hogy Kerepes község érdemes jegyzője, Thurányi István agyonlőtte magát. A boldogtalan ember ünneplő ruhában, kora reggel odaült íróasztala elé s közvetlenül az öngyilkosság előtt maga jegyezte be halálát a halottakról vezetett anyakönyvbe. Minden adatot pontosan bejegyzett: a halál idejét, okául pedig ezt írta: golyó általi halál. Végül a bejegyzést is aláírta, mint bejelentő és anyakönyvvezető. A belügyminiszter most megsemmisítette a ritka anyakönyvi bejegyzést azon az alapon, hogy a halott nem jogosult a saját halálesetét bejegyezni s nem szerepelhet, mint bejelentő.

— **Védekezés a ragadós száj- és körömfájás ellen.** A földmívelésügyi miniszter valamennyi vármegyei alispánt és törvényhatósági joggal fölruházott város tanácsát körrendeletben hivta föl, hogy a ragadós száj- és körömfájás helyhezkötésére és erélyes elfojtására szükséges intézkedéseket mindenkor nyomban foganatosítsák. A miniszter körrendeletében rámutat arra, hogy csakis a szigorú intézke-

déseknek lehet köszönni, hogy a ragadós betegség ma alig 15 vármegye 26 községében van meg, úgy, hogy alapos a remény annak teljes leküzdésére s így az állatkivitel föllendítésére.

— **A Balaton behalásítása.** A balatoni halászati társulat, halállományának szaporítása végett, legutóbb 12 métermázsza 2 éves nemes pontyivadékokat helyezett el a Balatonban. A halak elhelyezésénél részt vett a földmívelésügyi miniszterium képviselőjében Tervev Imre min. tanácsos és az orsz. halászati felügyelőség vezetője Landrof János min. oszt. tanácsos és számos érdeklődő tóhalmazda. A társulat legutóbb számos tenyészképes angol törpeharcsát is szerzett be ugyane célra.

— **Jóváhagyás.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsági közgyűlése tudvalevőleg 500 koronát szavazott meg a sárospataki ev. ref. főiskola segélyezésére. Ezen összeg adományozását a belügyminiszter a napokban érkezett leiratával jóváhagyta.

— **Elvi jelentőségű határozatok.** A kir. ítélőtábla határozata szerint adótartozást exlex alatt is lehet telekkönyvileg bekebelezni. A gazdát cselédje által elkövetett kihágásért csak akkor lehet büntetőjogilag felelősségre vonni, ha a cselekmény elkövetésében részeség terheli. Törzskönyvvezetelen közutakon az esetleges elszántás az ut határának bizonytalansága esetén nem büntethető. A kihágást elkövető cseléd ellen a hat havi elévülési időn túl a kihágási eljárást még az esetben sem lehet megindítani, ha az eljárás a cseléd gazdája ellen folyamatban is van.

— **Hirdetmény.** A földmívelésügyi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján, az 1906. évi selyemtenyésztésre ingyen ad selymérpetét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak. Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymérpete kikeltésével meg van bízva. A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére. Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezi magát: 1. Hogy a selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közgeinek utasításait mindenben pontosan teljesíti. Hogy ha a kikeltő vagy felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni. 2. Hogy senki mástól, mint az országos selyemtenyésztési felügyelőség közgeitől tenyésztésre petét el nem vállal. 3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gubótermelésre fordítja és petetermelésre semmi szín alatt sem. 4. A termelt gubókat a selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közgeinek beváltás végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szín alatt másnk el nem adja, vagy el nem ajándékozza. Ha a község előljárósága különös helyeket vagy órákat jelez meg a levélszedésre, a tenyésztő köteles ezen rendeletet pontosan betartani. 5. A gubók élő állapotban kilogrammonként legalább is a következő árban fognak beváltatni: **Az I. osztály.** Ide tartozik az olyan gubó, amelyen semmi folt, vagy barázda nem látható, mely teljesen ép, tiszta és egészen kemény. Továbbá az olyan gubó, mely nagyságra ugyan kisebb, vagy amelynek kötése lazább, de emellett egészen tiszta és kemény; végül ide tartozik általában a mézskóros gubó, de ha ez piszkos, vagy olyan gyenge, mint a pókháló, úgy akkor a hasznavehetetlen, vagyis a III-ik osztályba sorolattik. Ezeknek beváltási ára **kilogrammonként 2 korona 20 fillér.** **II. osztály.** Ide tartozik a kevésbé kemény, egészen tiszta gubó. Továbbá a foltos, de száraz, a sávós (barázdált) és renyhekóros gubó; végül ide tartozik azon gubó, amelyben két vagy több báb van; amelyből a pille már kibujt, vagy az egér megrágtta. A második osztályu gubóval váltatik be a gubókról leszedett kócz is, de csak akkor, ha az nem mocskos és semmiféle szemét nem található benne. Ezeknek beváltási ára **kilogrammonként 1 korona 10 fillér.**

A hasznavehetetlen gubók, vagyis a teljesen piszkos és azon gubók, melyeknek selyemburkolata olyan laza és pókhálószerű, hogy benne látható a hernyó vagy báb, továbbá a gubókról leszedett piszkos kócz. Ezek beváltási ára kilogrammonként 20 fillér. Megjegyeztetik azonban, hogy amennyiben azt az időközben esetleg beálló kedvező körülmények megengedni fogják, — a beváltási árak felfognak emelkedni, úgy, mint ez az 1905. évi beválás előtt is történt. 6. Minden tenyésztő ugyanakkor, midőn a hernyót kapja, egyuttal kap minden gramm után 3 iv tenyésztőpapírt és 5 drb lyuggatott papírt és azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egy hőmérőt is, melyet elfogadni tartozik és melynek ára a beváltás alkalmával a gubóvételéből fog tőle levonni. Egy hőmérő darabonként 10 fillér; a tenyésztő-papír ára ivenként egy fillér, a lyuggatott papír ára pedig darabonként fél fillér. 7. Azok, kik termelt gubóikat bárki másnak, kereskedőnek, házalónak stb. eladnak, a törvény értelmében meg fognak büntetettetni, később meghatározandó összeg erejéig. 8. Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolvány-könyvecske találatnák, akkor ezen igazolvány-könyvecskekre kiadott összes pete, illetve selyemhernyók, jegyzőkönyv felvétele mellett el fognak koboztatni. 9. Az, aki nem kikelt hernyót, hanem petét kap és ezt önmaga kelteti ki, a termelt gubómennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkal kiadott selyemtenyésztési igazolvány-könyvecskét, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek visszaszolgáltatja; ellenesetben minden dobozért 20 fillért tartozik megtéríteni.

M. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség.

Szerkesztői üzenetek.

— Dr. Nagy szívesen közölnék becses cikkelyét, ha politikai lap volna *A Város*. Így azonban nem tehetjük. A becses cikkely felől méltóztassék intézkedni.

Nemo. Hogy a felvetett esetben mi fog történni, ki tudná megmondani? Ma erre a kérdésre nem tudunk egyenes feleletet adni. A többire magán levélben válaszol a felelős szerkesztő.

Többeknek. Hogy a napokban nálunk lefolyt sajnálatos eseményről nem írunk lapunk multkori számában, annak száz és egy oka van. A helyi napilapok elmondták a történeteket, másrészt lapunk iránya kizárja az ezzel összefüggő kérdések tárgyalását és magyarázatát.

— s. — r. **Helyben.** Méltóztassék a cikkelyt beküldeni. Az mit sem tesz, ha ön nincs velünk egy véteményen a Hortobágy hasznosításának kérdésében. Nagy gyöngesség volna tőlünk csakis oly cikkelyt közölni, melyek a mi nézetünket vallják. Éppen azért, ha a cikkely tárgyilagosan van megírva, nagyon szívesen közöljük, mert az az elvünk: győzzön a jobb.

Kiváncsi. Erre igazán nem tudunk határozott feleletet adni, mert mi is csak a lapokból halljuk, hogy vissza fog jönni.

Másolat.

Csász. és kir. szegedi 2. sz. loavató-bizottság.

1277. sz.

Tekintetes városi tanácsnak.

Debreczen.

Mint hogy fent nevezett loavató bizottság az ismételt magasabb helyről kapott rendelet folytán, a szükségelt loállomány legnagyobk részét közvetlen a lótenyésztőktől óhajta vásárolni, felkérem a tekintetes városi tanácsot, miszerint ezen közérdek előmozdítására hozzájárulva, a tavasszal eladó 3 éves csikókat a fentnevezett bizottságnak rövidesen bejelenteni méltóztassék.

Egyuttal bátorkodom szinte becses tudomására hozni, hogy az előirtaknál magasabb áráért is lesznek csikók bevásárolva.

Szeged, 1905 december 28.

Jékey, ezredes.

A másolta hitelül: Debreczen, 1906 január hó 7.

Raics Gyula,
v. kiadó.

17,332.
1905. sz.

Árverési hirdetés.

Debreczen sz. kir. város gazdasági törzsgulyájából eladásra kijelölt 10 drb. bikának nyilvános árverésen leendő eladása rendeltetvén el, ezen árverés 1906 január hó 15-ikén az orsz. baromvásártéren délelőtt 9 órakor fog megtartatni. Miről a venni szándékozók azzal értesítettnek, hogy az eladásra kijelölt bikák a város epreskerti telepén előzetesen megtekinthetők.

Debreczen, 1906 január 11-én.

A városi tanács.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli FÖLDVÁRI L. debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

Uri divat, kalap és fehérnemű üzlet **Békés Lajos** Debreczen, Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház. Angol női bluzsokat, férfi fehérneműeket és kelen-gyékét mérték szerint a legrészebb kivitelben készít.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselő: Debreczen és Hajdumegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Cimentárugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-mantus** és **csömöszölt** Cementesövek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstaklatást megszüntet.